

Dosarul nr. 3ra-139/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – O. Țurcan

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Bostan, G. Dașchevici, M. Guzun

## DECIZIE

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

### Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul  
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva  
Nicolae Craiu  
Nina Vascan  
Victor Burduh  
Maria Ghervas

examinând recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale,  
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în  
judecată depusă de către Igor Nicula împotriva Casei Naționale de Asigurări  
Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu  
privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei,

împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin  
care s-a respins apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a  
menținut hotărârea din 19 decembrie 2019 a Judecătoriai Chișinău, sediul  
Rîșcani, prin care s-a admis acțiunea depusă de către Igor Nicula,

constată:

La 05 iulie 2019, Igor Nicula a depus cerere de chemare în judecată în  
procedura contenciosului administrativ, concretizată prin cererea din 25  
noiembrie 2019, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț  
Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la  
contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei (f.d. 3-8, 81-81).

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că în perioada 08  
aprilie 1985 – 06 iulie 1987 a îndeplinit serviciul militar în termen în cadrul  
Forțelor Armate, iar la 01 decembrie 1992 a fost încadrat în organele afacerilor  
interne, în care a activat fără întrerupere până la 26 martie 2013.

Prin ordinul IGP al MAI nr. 82 ef. din 22 martie 2013 a fost concediat din  
cadrul organelor afacerilor interne începând cu data de 26 martie 2013 și trecut în  
rezerva Forțelor Armate, conform art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la  
activitatea poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, în  
legătură cu împlinirea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, cu dreptul  
de a primi pensie pe linia MAI.

De asemenea, reclamantul a menționat că după demisie, i-a fost stabilită pensia pe linia MAI în cuantum de circa 2 200 de lei, de care a beneficiat în continuare începând cu data 26 martie 2013.

Totodată, având în vedere că vârsta și starea sănătății îi permiteau să continue serviciul în organele afacerilor interne, prin ordinul IGP al MAI nr. 18 ef. din 17 ianuarie 2014 a fost reîncadrat în Inspectoratul de Poliție Ungheni, cu reconfirmarea gradului special de plutonier major de poliție.

Astfel, reclamantul a remarcat că a continuat serviciul până la împlinirea vârstei de 50 de ani, iar prin ordinul IGP al MAI nr. 43 ef. din 06 februarie 2017, a fost concediat din cadrul organelor afacerilor interne începând cu data de 09 februarie 2017, în legătură cu atingerea limitei de vârstă de aflare în serviciu, cu o vechime totală în serviciu de 24 de ani 01 luni și 24 de zile.

Igor Nicula a învederat că întrucât prin modificările operate prin Legea nr. 282 din 16 decembrie 2016, începând cu 01 ianuarie 2017 pensiile conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 se stabileau deja de către Casa Națională de Asigurări Sociale, Ministerul Afacerilor Interne a expediat în adresa entității competente documentele necesare pentru recalcularea pensiei sale în corespundere cu noile drepturi apărute ca urmare a majorării soldei, vechimii în muncă și modificării legislației.

În acest sens reclamantul a indicat că la acel moment, urmare a indexațiilor anuale, cuantumul pensiei sale constituia 2 796,83 de lei. Însă, după demisionare, din motive necunoscute cuantumul pensiei sale varia, după cum urmează: în martie 2017 – 2 796,83 de lei; în aprilie 2017 – 12 425,16 lei; în mai 2017 – martie 2018 – 6 657,02 lei; în aprilie 2018 – 7 096,38 de lei; în mai 2018 – 3 912,23 de lei; în iunie – iulie – câte 3 184,15 lei; în august 2018 – martie 2019 – 2 547,32 de lei lunar; din aprilie 2019 până la data depunerii acțiunii a primit câte 2 682,33 de lei.

Astfel, din luna august 2018 primește pensie în cuantum mai mic decât primea în anul 2017.

În legătură cu acest fapt, la 13 mai 2019, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere, prin care a solicitat restabilirea dreptului încălcat, prin anularea ilegală a deciziei de recalculare a pensiei, iar dacă o asemenea decizie nu a existat, recalcularea pensiei în conformitate cu legislația în vigoare.

Prin răspunsul recepționat la 14 iunie 2019 a fost informat că beneficiază de pensie pentru vechime în muncă stabilită la 26 martie 2013, fără a-i fi explicat din care motive aceasta nu este recalculată.

Reclamantul a menționat că, la momentul ultimei concedieri, beneficia lunar de un salariu de funcție în mărime de 1 180 de lei, de plată pentru gradul special în sumă de 225 de lei și de spor de 40 % din salariul de funcție pentru vechimea în muncă, în sumă de 562 de lei, iar în total de 1 967 de lei.

Totodată, în ultimele 12 luni a beneficiat de sporuri, indemnizații unice lunare și ajutor material în sumă de 47 130 de lei sau în medie câte 3 927,50 de lei lunar.

Respectiv, reclamantul a considerat că pensia sa urma a fi recalculată din solda totală de 5 894,50 de lei.

Totodată, Igor Nicula a subliniat că la ultima concediere avea o vechime în serviciu de peste 24 de ani, adică cu un an complet mai mult decât vechimea în

serviciu prevăzută în tabelul de la art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Potrivit art. 14 lit. a) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, mărimea pensiilor se stabilește în următoarele proporții: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, care au vechimea stabilită la art. 13 lit. a) – 50 %, din suma soldei, iar pentru cei pensionați pentru limita de vârstă sau din motive de boală – 55 % din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) – 3 % din sumele respective ale soldei, dar nu mai mult de 75 % din aceste sume.

Prin urmare, reclamantul a considerat că, la momentul ultimei concedieri avea dreptul la pensie în proporție de 58 % din solda totală de 5 894,50 de lei, adică în cuantum de 3 418,81 de lei, urmând a fi indexată de la 01 aprilie 2017 cu 6,8 %, de la 01 aprilie 2018 cu 6,6 % și de la 01 aprilie 2019 cu 5,3 %.

La fel, în conformitate cu art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

În această ordine de idei, reclamantul a conchis că în temeiul documentelor prezentate de către Ministerul Afacerilor Interne, Casa Națională de Asigurări Sociale era obligată să-i recalculeze pensia.

Reclamantul Igor Nicula a solicitat prin cererea de chemare în judecată:

1. anularea deciziei nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2013 în sumă de 3 184,15 lei;

2. anularea deciziei nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2017 în sumă de 3 912,23 de lei;

3. anularea deciziei nr. 4 din 10 iulie 2018 privind recuperarea sumelor plătite fără temei cu titlu de pensie;

4. obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită o decizie, prin care:

- să anuleze pensia stabilită la 06 martie 2017;

- să recalculeze pensia stabilită la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017;

- să indexeze pensia calculată conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019;

- să calculeze sumele plătite fără temei în corespundere cu pensia recalculată (f.d. 81).

Prin hotărârea din 19 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis acțiunea depusă de către Igor Nicula.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2013 în sumă de 3 184,15 lei.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2017 în sumă de 3 912,23 de lei.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4 din 10 iulie 2018 privind recuperarea sumelor plătite fără temei cu titlu de pensie.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actele administrative favorabile privind anularea pensiei stabilite la data de 06 martie 2017, recalcularea pensiei stabilite la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017, conform actelor prezentate la 03 martie 2017, indexarea pensiei recalculate conform indexărilor operate la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019, calcularea sumelor plătite fără temei, în corespundere cu pensia recalculată (f.d. 87, 91-101).

Prin decizia din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 19 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 128, 129-139).

În consolidarea soluției prima instanță și instanța de apel au reținut că nu poate fi acceptată poziția organului de asigurări sociale, precum că nu este posibilă recalcularea pensiei deja stabilite. Or, dispozițiile art. 13 lit. a), art. 14 lit. a), art. 18, art. 44 alin. (1)-(2) și art. 51 alin. (1)-(2) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 prevăd expres posibilitatea recalculării pensiei în cazul survenirii unor circumstanțe ce cauzează modificarea mărimii pensiei.

Instanțele inferioare au constatat că, în speță, este cert faptul survenirii circumstanțelor care cauzează modificarea mărimii pensiei, iar drept consecință generează recalcularea acesteia, și anume desfășurarea serviciului în organele afacerilor interne în perioada 17 ianuarie 2014 – 09 februarie 2017, perioadă ce urmează a fi inclusă în vechimea în muncă a lui Igor Nicula.

La 09 noiembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs nemotivat împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și emiterea unei decizii noi (f.d. 140).

La 04 decembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, motivarea recursului împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 145-149, 150).

Argumentele recursului în esență se rezumă la reiterarea temeiurilor factice și de drept ale cauzei, suplimentar fiind invocat că în baza pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 1427 din 28 decembrie 2016 instituțiile de forță, printre care și Ministerul Afacerilor Interne au transmis în format electronic Casei Naționale de Asigurări Sociale, până la 30 iunie 2017, documentele și informația privind stabilirea pensiilor, alocațiilor lunare de stat, alocațiilor lunare nominale pentru merite deosebite față de stat ale beneficiarilor de pensii, stabilite până la 31 decembrie 2016.

Recurenta a notat că instanțele inferioare, judecând cauza, nu au ținut cont de faptul că potrivit dosarului de pensionare nr. 22274, întocmit pe numele lui Igor Nicula, acestuia i s-a stabilit pensie pentru vechime în muncă începând cu

data de 26 martie 2013. Însă, la 03 martie 2017, intimatul a depus cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat stabilirea pensiei conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, în care a ascuns faptul că deja este beneficiar de pensie din anul 2013, stabilită de către Ministerul Afacerilor Interne.

Astfel, deoarece intimatul nu a comunicat că este deja pensionar, Casa Națională de Asigurări Sociale a întocmit un nou dosar de pensionare cu nr. 21415, emițând la 06 martie 2017 decizia de acordare a pensiei pentru o vechime în muncă de 24 de ani 01 luni, în cuantum de 58 % din solda bănească, care va fi achitată începând cu 10 februarie 2017.

De asemenea, recurenta a remarcat că în luna aprilie 2018, în Sistemul Informațional „ Protecție Socială” s-a depistat faptul că intimatul beneficiază concomitent de două pensii – pensia stabilită în anul 2013 și pensia stabilită în anul 2017.

Așa, în vederea clarificării situației create, au fost emise deciziile nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 și nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018, prin care a fost suspendată plata pensiilor stabilite intimatului în anul 2013 și anul 2017. Ulterior, s-a constatat că pensia intimatului, care a fost acordată prin decizia din 06 martie 2017 (dosar de pensionare nr. 21415), a fost stabilită neîntemeiat, deoarece intimatul era deja beneficiar de pensie începând cu data de 26 martie 2013 (dosar de pensionare nr. 22274).

Având în vedere că în perioada februarie 2017 – mai 2018 intimatul a beneficiat de două pensii, prejudiciind bugetul de pensii cu suma de 57 632,72 de lei, la 10 iulie 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ungheni a emis decizia nr. 4 privind recuperarea sumelor plătite fără temei cu titlu de pensie, prin care s-a dispus recuperarea sumei plătite ilegal sub formă de reținere din suma pensiei intimatului stabilite la 26 martie 2013 (dosar de pensionare nr. 22274), în cuantum de 20 % lunar.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat prin cererea de recurs casarea deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei decizii noi.

La 11 ianuarie 2021, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne a depus prin poștă electronică referință, prin care și-a manifestat dezacordul cu recursul Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d. 157, 158-160).

La 19 ianuarie 2021, intimatul Igor Nicula a depus prin poștă referință, prin care a solicitat declararea recursului Casei Naționale de Asigurări Sociale ca fiind inadmisibil sau, după caz, respingerea lui ca fiind neîntemeiat.

Prin încheierea din 29 decembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și s-a numit spre examinare în fond, în complet de cinci judecători (f.d. 156).

La 08 februarie 2021, intimatul Igor Nicula a depus cererea cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Prin încheierea din 10 februarie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a remis Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea depusă de Igor Nicula, în

vederea examinării constituționalității art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Prin decizia de inadmisibilitate nr. 188 din 07 decembrie 2021 Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă *inter alia* și sesizarea privind excepția de neconstituționalitate și privind controlul de constituționalitate a articolului 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, depusă de Igor Nicula.

Conform articolului 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 04 noiembrie 2020 și motivată a fost notificată prin poștă electronică reprezentantului recurenteii la 27 noiembrie 2020 (f.d. 128, 142). La 09 noiembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs nemotivat împotriva deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 140), iar la 04 decembrie 2020, a depus prin intermediul oficiului poștal, motivarea recursului (f.d. 145-149, 150).

În atare circumstanțe, Colegiul ajunge la concluzia că recurenta s-a conformat prevederilor legale stipulate la art. 245 din Codul administrativ privind termenul de depunere a recursului.

Potrivit articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că instanțele inferioare, judecând cauza, au cercetat superficial starea de fapt a speței, iar drept consecință au interpretat și aplicat în mod eronat legea, circumstanțe ce au dus la aprecierea eronată a raporturilor juridico-publice litigioase și emiterea unor soluții greșite și neîntemeiate.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. c) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

În corespundere cu art. 21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Prin prisma art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează

din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, prin ordinul Inspectoratului General al Poliției al MAI nr. 82 ef. din 22 martie 2013, în legătură cu împlinirea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, în temeiul art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, Igor Nicula a fost concediat din cadrul organelor afacerilor interne și trecut în rezerva forțelor armate, cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI (f.d. 13).

În legătură cu eliberarea din serviciu, Igor Nicula a depus la Direcția economie și finanțe a MAI cerere de stabilire a pensiei pe linia MAI (f.d. 40).

Prin încheierea de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 08 aprilie 2013, emisă de Ministerul Afacerilor Interne pe dosarul de pensionare nr. 022274, lui Igor Nicula i-a fost stabilită, începând cu 26 martie 2013, pensia pentru vechime în muncă de 21 de ani, în mărime de 50 % din salariu, ce constituia suma de 2 796,83 de lei (f.d. 35).

Prin ordinul Inspectoratului General al Poliției al MAI nr. 18 ef. din 17 ianuarie 2014, Igor Nicula a fost reangajat în organele afacerilor interne și numit ca nou-primit în bază de contract, în funcția de polițist al serviciului de patrulare al secției securitate publică a Inspectoratului de Poliție Ungheni al IGP al MAI, cu reconfirmarea gradului special „plutonier major de poliție” (f.d. 14).

Prin ordinul Inspectoratului General al Poliției al MAI nr. 43 ef. din 06 februarie 2017, în legătură cu atingerea limitei de vârstă de aflare în serviciu, în temeiul art. 47 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, a fost încetat contractul individual de muncă cu Igor Nicula (f.d. 15, 48).

La încetarea serviciului în organele afacerilor interne, Inspectoratul de Poliție Ungheni al IGP al MAI a eliberat lui Igor Nicula un certificat, potrivit căruia vechimea totală în muncă a acestuia la 09 februarie 2017 constituia 24 de ani 01 luni și 24 de zile (f.d. 16).

În legătură cu faptul că prin Hotărârea Guvernului nr. 1427 din 28 decembrie 2016, competențele de stabilire a pensiei militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne au fost atribuite de la 01 ianuarie 2017 Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 03 martie 2017, Igor Nicula s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere privind stabilirea pensiei, indicând că este eliberat din organele afacerilor interne la 09 februarie 2017 cu o vechime în muncă de 24 de ani 01 luni și 24 de zile, fără a informa organul de asigurări sociale că deja i-a fost stabilită pensie prin decizia din 08 aprilie 2013 (f.d. 46).

Astfel, Casa Națională de Asigurări Sociale a întocmit un nou dosar de pensionare pe numele lui Igor Nicula cu nr. 21415, cu tipul prestației pensie pentru vechime în muncă (f.d. 43), iar la 06 martie 2017 a fost emisă decizia de acordare lui Igor Nicula a pensiei pentru o vechime în muncă de 24 de ani 01 luni, în cuantum de 58 % din solda bănească, suma pensiei constituind 3 436,34 de lei lunar, începând cu 10 februarie 2017 (f.d. 45).

Ulterior, când toate dosarele de pensionare ale militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne au trecut în gestiunea Casei Naționale de Asigurări Sociale, s-a constatat că pe numele lui Igor Nicula există două dosare de pensionare nr. 250318375 (022274) din anul 2013 și nr. 250321415 din anul 2017 pentru aceeași categorie de pensie.

Prin decizia nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a decis terminarea pensiei pentru limită de vârstă a lui Igor Nicula, începând de la 01 mai 2018, stabilită pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274) prin decizia de acordare a pensiei nr. 25/2018/23055, pentru concretizare (f.d. 50).

Totodată, prin decizia nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a decis terminarea pensiei pentru limită de vârstă a lui Igor Nicula, începând de la 01 mai 2018, stabilită pe dosarul de pensionare nr. 250321415 prin decizia de acordare a pensiei nr. 25/2018/23056, pentru concretizare (f.d. 55).

La 24 mai 2018, Igor Nicula s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere, prin care a solicitat stoparea plății pensiei pentru care a primit supraplată de bani, conform celor două dosare de pensionare (f.d. 51).

Prin decizia nr. 4 din 10 iulie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a decis recuperarea de la Igor Nicula a sumei de 57 632,72 de lei, din motivul achitării fără temei a acesteia ca urmare a stabilirii ilegale (f.d. 52, 54).

De asemenea, la 10 iulie 2018, Igor Nicula a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale consimțământ în scris, prin care și-a manifestat acordul să-i fie reținută supraplata banilor, în cuantum de 20 % (f.d. 53).

Ulterior, la 03 septembrie 2018, Igor Nicula s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere, prin care a solicitat să fie informat referitor la legalitatea acțiunilor cu privire la modificarea spre micșorare a pensiei stabilite după pensionare și reîncadrare în organele afacerilor interne, asupra modului de recalculare a mărimii pensiei cu prezentarea calculelor respective (f.d. 56).

Prin răspunsul nr. N-1852/18 din 18 octombrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat lui Igor Nicula că pensia pentru vechime în muncă, de care beneficiază din 10 februarie 2017, a fost stabilită neîntemeiat. În legătură cu aceste fapte, a fost constatată supraplată la pensie și s-a emis decizia de suspendare a plății pensiei, cu reținerea conform legislației.

La 18 mai 2019, Igor Nicula s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, înregistrată sub nr. N-1217/19, prin care a solicitat restabilirea dreptului încălcat și anularea ilegală a deciziei de recalculare a pensiei, iar în lipsa unei asemenea decizii, recalcularea pensiei (f.d. 10).

Prin răspunsul nr. N-1217/18 din 11 iunie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat lui Igor Nicula că la moment beneficiază de pensie pentru vechime în muncă, care a fost stabilită la 26 martie 2013. Totodată, i-a adus la cunoștință că dreptul la pensie pentru vechime în muncă apare o singură dată după eliberare din serviciu, cu dreptul de a recalculată în condițiile legii (f.d. 11-12).

La 27 septembrie 2019, Igor Nicula a expediat Casei Naționale de Asigurări Sociale o cerere prealabilă concretizată, prin care a solicitat:

1. anularea deciziei nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2013, în sumă de 3 184,15 lei;
2. anularea deciziei nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2017, în sumă de 3 912,23 de lei;
3. anularea deciziei nr. 4 din 10 iulie 2018 privind recuperarea sumelor plătite fără temei cu titlu de pensie;

4. obligarea de a emite o decizie privind anularea pensiei stabilite la 06 martie 2017;

5. recalcularea pensiei stabilite la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017;

6. indexarea pensiei calculate conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019;

7. calcularea sumelor plătite fără temei în corespundere cu pensia recalculată (f.d. 80).

Manifestându-și dezacordul cu acțiunile Casei Naționale de Asigurări Sociale, Igor Nicula a înaintat prezenta acțiune în contencios administrativ, prin care a solicitat:

1. anularea deciziei nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2013 în sumă de 3 184,15 lei;

2. anularea deciziei nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2017 în sumă de 3 912,23 de lei;

3. anularea deciziei nr. 4 din 10 iulie 2018 privind recuperarea sumelor plătite fără temei cu titlu de pensie;

4. obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită o decizie, prin care:

- să anuleze pensia stabilită la 06 martie 2017;

- să recalculeze pensia stabilită la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017;

- să indexeze pensia calculată conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019;

- să calculeze sumele plătite fără temei în corespundere cu pensia recalculată (f.d. 81).

Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin hotărârea din 19 decembrie 2019 a admis integral acțiunea (f.d. 87, 91-101).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 04 noiembrie 2020 a menținut hotărârea din 19 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 128, 129-139).

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și al hotărârii din 19 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, instanța de recurs constată că soluțiile emise de instanța de apel și prima instanță sunt greșite, rezultate din neelucidarea tuturor circumstanțelor importante speței, interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, motiv din care aceste hotărâri nu pot fi menținute.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ (în vigoare la data adoptării actului care se contestă în speță), contenciosul administrativ ca instituție juridică avea drept scop contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept.

Articolul 2 din Legea contenciosului administrativ coroborat cu Rezoluția (77) 31 cu privire la protecția individului față de actele autorităților administrative, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997, definesc actul administrativ ca manifestarea juridică unilaterală de voință, cu

caracter normativ sau individual, din partea unei autorități publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii, actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorității publice, susceptibile de a afecta direct drepturile, libertățile sau interesele persoanelor fizice sau juridice și care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcții judiciare.

Totodată, conform dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ (în vigoare la data adoptării actului care se contestă în speță), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă, sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Articolul 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ prevede că, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă hotărâre prin care, în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale.

La caz, Colegiul reține că obiect al examinării prezentei cauze în instanța de contencios administrativ îl constituie verificarea legalității deciziilor Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2013 în sumă de 3 184,15 lei; nr. 2018/25/23188 din 20 aprilie 2018 privind terminarea pensiei stabilite în anul 2017 în sumă de 3 912,23 de lei; nr. 4 din 10 iulie 2018 privind recuperarea sumelor plătite fără temei cu titlu de pensie; precum și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită o decizie, prin care: să anuleze pensia stabilită la 06 martie 2017; să recalculeze pensia stabilită la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017; să indexeze pensia calculată conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019; să calculeze sumele plătite fără temei în corespundere cu pensia recalculată.

Sub acest aspect este notabil că în sensul art. 1 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 (în redacția în vigoare la perioada pertinentă speței), militarii care satisfac serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele afacerilor interne.

Potrivit articolului 2 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 (în redacția în vigoare la perioada pertinentă speței), militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu.

Conform art. 50 alin. (1) lit. b) din aceeași Lege, pensiile se stabilesc pentru militarii care au îndeplinit serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne – de la data eliberării din serviciu, dar nu mai devreme de ultima zi în care au fost asigurați cu soldă.

În interpretarea logico-juridică a normelor precitate rezultă că legislatorul a stipulat concret momentul apariției dreptului pentru primirea pensiei militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

În acest sens Colegiul reiterează că prin ordinul Inspectoratului General al Poliției al MAI nr. 82 ef. din 22 martie 2013, în legătură cu împlinirea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, în temeiul art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, au fost întrerupte raporturile de serviciu și reziliat contractul individual de muncă cu Igor Nicula, cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI (f.d. 13).

Astfel, Igor Nicula a depus la Direcția economie și finanțe a MAI cerere de fixare a pensiei pe linia MAI, iar prin încheierea de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 08 aprilie 2013 emisă de Ministerul Afacerilor Interne pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274), lui Igor Nicula i-a fost stabilită, începând cu 26 martie 2013, pensie pentru vechimea în muncă de 21 de ani, în mărime de 50 % de la salariu, ce constituia suma de 2 796,83 de lei (f.d. 35).

Ulterior, pe numele aceluiași beneficiar – Igor Nicula a fost întocmit un nou dosar de pensionare cu nr. 21415, iar prin decizia din 06 martie 2017 i-a fost stabilită începând cu 10 februarie 2017 pensie pentru o vechime în muncă de 24 de ani 01 luni, în cuantum de 58 % din solda bănească, suma pensiei constituind 3 436,34 de lei lunar, (f.d. 43, 45).

Colegiul decelează că, prin prisma art. 7 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 (în redacția în vigoare la perioada pertinentă speței), militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, familiilor lor care au concomitent dreptul la diferite pensii de stat li se stabilește o singură pensie, la alegerea lor.

Asemenea garanții asigură și Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, care la art. 11 stipulează că în cazul în care asiguratul îndeplinește condițiile pentru obținerea mai multor categorii de pensii, el poate opta pentru o singură categorie. Pensionarului în drept să obțină o altă categorie de pensie i se acordă această pensie de la data depunerii cererii și documentelor necesare.

Astfel, atât Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, cât și Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 nu admit beneficierea concomitentă de două pensii sau stabilirea repetată a aceleiași categorii de pensie, după apariția unor circumstanțe noi.

În atare circumstanțe, Colegiul apreciază cererea lui Igor Nicula depusă la 03 martie 2017 pe numele Casei Naționale de Asigurări Sociale privind stabilirea pensiei, ținând cont de vechimea în muncă de 24 de ani 01 luni și 24 de zile (f.d. 46), ca fiind una de stabilire repetată a pensiei, deoarece începând cu 26 martie 2013, acesta deja beneficia de pensie pentru vechime în muncă, în baza încheierii de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 08 aprilie 2013 emisă de Ministerul Afacerilor Interne pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274) (f.d. 35).

Prin urmare, este cert că organul de asigurări sociale – Casa Națională de Asigurări Sociale eronat a întocmit un nou dosar de pensionare cu nr. 21415 pe numele lui Igor Nicula, cu tipul prestației pensie pentru vechime în muncă (f.d. 43), iar drept consecință greșit i-a stabilit intimatului prin decizia din 06 martie 2017 o pensie nouă (concomitentă), începând cu 10 februarie 2017, pentru o vechime în muncă de 24 de ani 01 luni, în cuantum de 58 % din solda bănească.

Așadar, se atestă că începând cu luna februarie 2017 și până în luna mai 2018 Igor Nicula a beneficiat de două pensii din motiv că pensia pentru vechime în muncă, stabilită prin decizia din 06 martie 2017, pe dosarul de pensionare

nr. 21415, i-a fost acordată neîntemeiat.

Însă, Colegiul apreciază că, în speță, culpa în stabilirea repetată a pensiei pentru vechime în muncă, prin decizia din 06 martie 2017, aparține însăși beneficiarului – Igor Nicula, care depunând cererea din 03 martie 2017 a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale stabilirea pensiei, ținând cont de vechimea în muncă de 24 de ani 01 luni și 24 de zile și tăinuind faptul că de la 26 martie 2013 deja beneficiază de pensie pentru vechime în muncă, stabilită de către MAI prin încheierea pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274).

Conform art. 39 alin. (6) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, pensionarul este obligat să comunice, în termen de 30 de zile, organului de asigurări sociale care efectuează plata pensiei noile circumstanțe care pot avea ca urmare schimbarea cuantumului pensiei sau suspendarea ei.

Prin urmare, Colegiul ajunge la concluzia că organul de asigurări sociale întemeiat a decis terminarea pensiei pentru limită de vârstă a lui Igor Nicula, începând de la 01 mai 2018, stabilită prin decizia de acordare a pensiei nr. 25/2018/23056, pentru concretizare, din motiv că aceasta i-a fost stabilită eronat datorită tăinuirii de către beneficiar a faptului că beneficiază deja de pensie.

Mai mult ca atât, la capitolul dat este pertinent și faptul că, prin cererea din 24 mai 2018, Igor Nicula a recunoscut că a primit supraplată de bani, conform celor două dosare de pensionare și a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale stoparea plății pensiei (f.d. 51).

În această ordine de idei, Colegiul constată legalitatea deciziei nr. 2018/25/23188 emisă la 20 aprilie 2018 de Casa Națională de Asigurări Sociale pe dosarul de pensionare nr. 250321415, prin care s-a terminat pensia lui Igor Nicula pentru limită de vârstă, acordată în temeiul deciziei nr. 25/2018/23056, iar cu titlu de consecință netemeinicia și necesitatea respingerii pretenției reclamantului cu privire la anularea acestui act administrativ.

Subsecvent, instanța de recurs consideră neîntemeiată și necesar de a fi respinsă pretenția reclamantului cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită o decizie, prin care să anuleze pensia stabilită la 06 martie 2017. Or, după cum s-a constatat mai sus, pensia stabilită lui Igor Nicula la 06 martie 2017 în baza deciziei nr. 25/2018/23056 a fost terminată prin decizia nr. 2018/25/23188 emisă la 20 aprilie 2018 de Casa Națională de Asigurări Sociale pe dosarul de pensionare nr. 250321415.

Prin urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale deja nu mai efectuează plata pensiei stabilită lui Igor Nicula, la 06 martie 2017, pentru limită de vârstă, pe dosarul de pensionare nr. 250321415.

Aderent, instanța de recurs consideră legală și întemeiată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4 din 10 iulie 2018, or, este înafara oricărui dubiu că bugetul de pensii a fost prejudiciat în rezultatul beneficierii neîntemeiate de către Igor Nicula, în perioada februarie 2017 – mai 2018, concomitent de două pensii de aceeași categorie.

Potrivit art. 58 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, reținerile din pensii se efectuează în condițiile Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Articolul 39 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 stipulează în alin. (7) că în cazul în care prezentarea de date false sau tănuirea circumstanțelor prevăzute la art. 39 alin. (6) are ca efect cheltuirea nejustificată de mijloace la plata pensiilor, persoana vinovată restituie în fondul de pensii sumele încasate necuvenit.

La capitolul dat instanța de recurs atestă că, în condițiile speței, bugetul de pensii a fost prejudiciat în urma cheltuirii nejustificate de mijloace la plata pensiilor, din motiv că, la momentul depunerii cererii de stabilire a pensiei repetate din 03 martie 2017, Igor Nicula a tănuit faptul că de la 26 martie 2013 deja beneficiază de pensie pentru vechime în muncă, stabilită prin încheierea pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274).

Astfel, prin prisma art. 58 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 coroborat cu art. 39 alin. (7) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, Igor Nicula se consideră persoana vinovată de cheltuirea nejustificată de mijloace la plata pensiilor și are obligația legală de a restitui aceste mijloace, care conform calculului organului de asigurări sociale constituie 57 632,72 de lei.

Potrivit art. 38 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, reținerile la pensie se efectuează în baza deciziilor emise de organul de asigurări sociale în vederea recuperării sumelor cu titlu de pensie plătite necuvenit beneficiarului.

În corespundere cu pct. 52 din Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de pensii și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006, sumele cu titlu de pensie sau alocație plătite necuvenit se rețin lunar în conformitate cu decizia organului de asigurări sociale în mărime ce nu depășește 20 la sută din cuantumul pensiei sau alocației.

Prin urmare, Colegiul constată că decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4 din 10 iulie 2018, prin care s-a dispus recuperarea de la Igor Nicula a sumei de 57 632,72 de lei din motivul achitării fără temei a acesteia ca urmare a stabilirii ilegale, este întemeiată și corespunde prevederilor art. 58 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, art. 38 alin. (1) lit. b), art. 39 alin. (6) și (7) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 și pct. 52 din Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de pensii și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006.

La aspectul dat este imperios și faptul că, prin cererea din 10 iulie 2018, Igor Nicula și-a manifestat consimțământul cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4 din 10 iulie 2018, solicitând să-i fie reținută supraplata banilor în cuantum de 20 % (f.d. 53).

Conjunctura circumstanțelor descrise reliefează netemeinicia și necesitatea respingerii capătului de cerere cu privire la anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4 din 10 iulie 2018.

Continuând șirul logic al dezideratelor sale, instanța de recurs consideră necesar de a anula decizia nr. 2018/25/23186 emisă la 20 aprilie 2018 de Casa Națională de Asigurări Sociale pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274), prin care s-a decis terminarea pensiei pentru vechime în muncă a lui Igor Nicula, începând de la 01 mai 2018, stabilită prin decizia de acordare a pensiei nr. 25/2018/23055.

Colegiul învederează că dreptul la pensie face parte din categoria drepturilor sociale, caracteristica conceptuală a acestora constând în faptul că ele nu au un caracter necondiționat și pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această caracteristică acordă posibilitatea de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale. În același timp, implementarea prevederilor legale nu poate fi în conflict cu principiile constituționale, astfel încât normele legale relevante nu pot nega și nici stinge drepturile sociale garantate constituțional. Astfel, la punerea în aplicare a dispozițiilor constituționale ce garantează drepturile sociale, trebuie respectat articolul 54 alin. (4) din Constituție, care prevede că, la angajarea dispozițiilor referitoare la restrângerea drepturilor și a libertăților fundamentale, existența și substanța acestor drepturi și libertăți trebuie să fie păstrată [a se vedea Hotărârile Curții Constituționale nr. 5 din 10 aprilie 2012, § 25; nr. 19 din 19 iulie 2016, § 47].

De asemenea, în Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, Curtea Constituțională a statuat că „[...] un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensie ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei”.

În Hotărârea nr. 19 din 18 octombrie 2011, Curtea Constituțională a observat în § 29 că [...] drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind percepută în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală.

Marea Cameră a Curții Europene a statuat în cauza *Stec și alții v. Marea Britanie* (decizia de admisibilitate din 06 iulie 2005, §§ 52, 53) că, în cazul în care cuantumul unui drept salarial [sau unei pensii stabilite] este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (a se vedea *mutatis mutandis* *Rasmussen v. Polonia*, hotărârea din 28 aprilie 2009, § 71). Or, o condiție esențială pentru ca ingerința să fie considerată drept compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege și să servească unui interes public legitim.

Totodată, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit prin orice măsură de natură a priva o persoană de proprietatea sa (*James și alții v. Regatul Unit*, hotărârea din 21 februarie 1986). Echilibrul cerut nu va fi realizat în cazul în care persoanei în cauză îi revine suportarea unei sarcini individuale excesive (*Maggio și alții v. Italia*, § 57).

În Hotărârea nr. 27 din 18 mai 1999 Curtea Constituțională a reținut în § 56 că prin sumele plătite sub forma contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale, persoana practic își câștigă dreptul de a primi o pensie în cuantumul rezultat prin aplicarea principiului contributivității. Dreptul la pensie este un drept preconstituit încă din perioada activă a vieții individului, acesta fiind obligat prin lege să contribuie la bugetul asigurărilor sociale de stat procentual raportat la nivelul venitului realizat. Corelativ, se naște obligația statului ca în perioada pasivă a vieții individului să-i plătească o pensie al cărei quantum să fie guvernat

de principiul contributivității, cele două obligații fiind intrinsec și indisolubil legate.

În condițiile speței deduse judecării, este indubitabil că intimatul Igor Nicula a plătit contribuțiile la bugetul asigurărilor sociale, iar drept consecință la 26 martie 2013 a dobândit dreptul la pensie pentru vechime în muncă, stabilită prin încheierea pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274). Din acest considerent a luat naștere obligația corelativă a statului, prin organul de asigurări sociale să plătească necondiționat lui Igor Nicula pensie în cuantumul necesar.

Prin urmare, decizia nr. 2018/25/23186 emisă la 20 aprilie 2018 de Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care s-a dispus terminarea pensiei lui Igor Nicula pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274) constituie o ingerință neîntemeiată a statului în dreptul social al intimatului, care a fost dobândit în mod legal.

Instanța de recurs consideră că această ingerință nu este prevăzută de lege, deoarece nici Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, nici Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 nu guvernează posibilitatea terminării plății pensiei, pentru concretizare sau elucidarea unor circumstanțe în privința beneficiarului.

De asemenea, această ingerință nici nu a servit unui interes public legitim, deoarece organul de asigurări sociale avea obligația de a elucida circumstanțele în privința presupusei beneficieri concomitente de către asigurat a două pensii, fără a aduce atingeri drepturilor sociale ale acestuia, care în lumina principiului bunei-credințe se prezumau a fi dobândite legal.

Așadar, terminarea plății pensiei lui Igor Nicula putea fi justificată doar în cazul în care se constata că acest drept a fost dobândit neîntemeiat de către asigurat, în caz contrar fiind aduse atingeri grave protecției garantate de art. 46 din Constituție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

Cu atât mai mult că, însăși organul de asigurări sociale a recunoscut că Igor Nicula a dobândit întemeiat și legal dreptul la pensie pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274).

Conjunctura circumstanțelor descrise supra denota ilegalitatea și necesitatea anulării deciziei nr. 2018/25/23186 din 20 aprilie 2018 emise de Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care s-a terminat pensia lui Igor Nicula pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274), acordată în baza deciziei nr. 25/2018/23055.

Subsecvent, Colegiul consideră inadmisibilă acțiunea depusă de Igor Nicula în partea capătului de cerere cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil, prin care: să recalculeze pensia stabilită la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017; să indexeze pensia calculată conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019; să calculeze sumele plătite fără temeii în corespundere cu pensia recalculată.

Conform art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Alineatul (2) al articolului 207 din Codul administrativ statuează la lit. f) că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208.

În ce privește aplicabilitatea temeiului de inadmisibilitate prevăzut de art. 207 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ, instanța de recurs menționează că norma respectivă se aplică sistemic și organic cu prevederile art. 208, 162-169 și 19 din Codul administrativ.

Conform art. 206 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare).

Din sensul normei precitate rezultă că acțiunea în obligare se depune dacă autoritatea administrativă refuză să adopte un act administrativ pe care este obligat să îl adopte.

Înaintarea acțiunii în contencios în obligare este condiționată de respectarea procedurii prealabile. Potrivit art. 162 alin. (1) din Codul administrativ, procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

Potrivit art. 162 alin. (3) lit. b) din Codul administrativ, cererea prealabilă este îndreptată spre emiterea unui act administrativ individual respins expres sau prin omisiune potrivit art. 64 alin. (2) din Codul administrativ.

Astfel, în cazul când cererea petiționarului cu privire la emiterea actului administrativ individual este respinsă, atunci cererea prealabilă are ca finalitate scopul de a obține totuși actul administrativ individual favorabil solicitat.

Totodată, autoritatea publică emitentă, și eventual cea ierarhic superioară, verifică repetat și dacă este necesar efectuează investigarea suplimentară a stării de fapt, și după caz, fie emite actul administrativ individual solicitat sau își consolidează actul administrativ individual de respingere a cererii petiționarului.

Prin urmare, procedura prealabilă este o garanție de apărare suplimentară a persoanei afectate printr-un act administrativ individual, și totodată o modalitate de auto-corecție a autorității publice din perspectiva respectării conform art. 21 din Codul administrativ a principiului legalității administrației publice.

Cererea prealabilă ca instituție juridică nu este doar o simplă formalitate, de aceea orice autoritate publică este obligată să examineze cererea ca un mijloc legal și efectiv de protecție a persoanei împotriva intervențiilor puterii publice prin intermediul actului administrativ individual.

De fiecare dată instanța de judecată, verificând legalitatea activității administrative a autorităților publice, efectuează un control judecătoresc efectiv și asupra legalității deciziilor de soluționare a cererilor prealabile, care în esență constituie un tot întreg cu actul administrativ individual.

În corespundere cu art. 208 alin. (3) din Codul administrativ, dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

Norma de drept enunțată se aplică sistemic cu prevederile art. 163 din Codul administrativ, care prevede că procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă:

a) actul administrativ individual este emis de către Guvern, un consiliu local sau Adunarea Populară a Găgăuziei;

b) decizia cu privire la cererea prealabilă înrăutățește situația unei persoane față de situația din decizia inițială;

c) legea prevede expres adresarea nemijlocită în instanța de judecată.

În speță, acțiunea în obligare nu este admisibilă, deoarece procedura prealabilă nu a fost respectată, iar starea de fapt procesuală care condiționează admisibilitatea acțiunii nu se atribuie excepțiilor legale prevăzute de art. 163 din Codul administrativ.

Cu referire la prevederile normelor sus-menționate, Colegiul ajunge la concluzia asupra inadmisibilității acțiunii depuse de către Igor Nicula în partea obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil, prin care: să recalculeze pensia stabilită la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017; să indexeze pensia calculată conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019; să calculeze sumele plătite fără temei în corespundere cu pensia recalculată, din motivul neîntrunirii condițiilor instituite la art. 208 din Codul administrativ, adică de nerespectare a procedurii prealabile la înaintarea acțiunii.

La aspectul dat instanța de recurs reiterează că prin cererea din 03 septembrie 2018 Igor Nicula a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale să fie informat referitor la legalitatea acțiunilor cu privire la modificarea spre micșorare a pensiei stabilite după pensionare și reîncadrare în organele afacerilor interne, asupra modului de recalculare a mărimii pensiei cu prezentarea calculelor respective (f.d. 56), iar prin cererea prealabilă nr. N-1217/19 din 18 mai 2019 a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale restabilirea dreptului încălcat și anularea ilegală a deciziei de recalculare a pensiei, iar în lipsa unei asemenea decizii, recalcularea pensiei (f.d. 10).

Articolul 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 prevede la alin. (1) că recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Din acest considerent se atestă că pentru a solicita pe cale judiciară obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze pensia, intimatul trebuia să adreseze organului de asigurări sociale teritoriale o cerere prin care să-i solicite efectuarea benevolă a acestui act, iar în caz de refuz sau neexaminare a cererii sale să conteste acțiunile sau inacțiunile acesteia organului ierarhic superior – Casei Naționale de Asigurări Sociale și doar ulterior cu cerere de chemare în judecată în contencios administrativ.

La caz, însă, intimatul a nu a probat faptul că s-a adresat organului de asigurări sociale cu cerere de recalculare a pensiei, conform art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, iar autoritatea publică nu a emis niciun act administrativ pe marginea acestei chestiuni care să fi fost contestat la organul ierarhic superior, Casa Națională de Asigurări Sociale.

Instanța de recurs observă că nu poate accepta așa numita „cerere prealabilă concretizată”, expediată Casei Naționale de Asigurări Sociale la 27 septembrie

2019 (f.d. 80), or, acest înscris este neautenticat și nu conține mențiuni care ar demonstra că această presupusă cerere prealabilă într-adevăr a fost depusă la Casa Națională de Asigurări Sociale, deoarece nu are aplicată ștampila autorității publice, care să conțină data și numărul de înregistrare.

Respectiv, acest înscris nu este pertinent și concludent, iar drept consecință nu are forță probantă de a demonstra că petentul Igor Nicula cu adevărat s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere (petiție) cu privire la recalcularea pensiei în baza art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, precum și faptul că în baza acestei cereri ar fi fost intentată procedura administrativă.

În înțelesul art. 9 alin. (2) din Codul administrativ, petiția constituie o cerere prin care s-a inițiat o procedura administrativă în sensul art. 6 alin. (1) și art. 69 alin. (1) din Codul administrativ. Procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Procedura administrativă se inițiază la cerere sau din oficiu.

Mai mult decât atât, reclamantul a indicat că a expediat presupusa cerere prealabilă concretizată la 27 septembrie 2019, adică după depunerea acțiunii în contencios administrativ în instanța de judecată la 11 iulie 2019.

În conformitate cu art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

Prin urmare, se atestă că prin capătul de cerere cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil, intimatul Igor Nicula a încercat să ocolească procedura legală, fără a se adresa în prealabil organului de asigurări sociale și fără a acorda autorității publice posibilitatea de a soluționa de-sine-stătător disensiunea apărută, cu respectarea garanțiilor unei proceduri administrative.

Articolul 2 alin. (1) din Codul administrativ stipulează că prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ.

Astfel, orice aplicare eronată a prevederilor art. 2 din Codul administrativ este de natură să genereze un blocaj instituțional și o regresie serioasă în materia mijloacelor de protecție legală a drepturilor vătămate eventual prin activitatea administrativă a autorităților publice. Derogări de la aplicabilitatea prevederilor Codului administrativ sunt admisibile numai în limitele exigențelor legale cumulative prevăzute de art. 2 alin. (2) din Codul administrativ.

Conjunctura acestor circumstanțe profilează inadmisibilitatea acțiunii lui Igor Nicula în partea obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil, prin care: să recalculeze pensia stabilită la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017; să indexeze pensia calculată

conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019; să calculeze sumele plătite fără temeii în corespundere cu pensia recalculată.

Dezideratele relevate supra reliefează incertitudinea concluziei date de instanțele inferioare, motiv din care se deduce că acestea au judecat formal cauza, fapt ce constituie o violare a articolului 6 § 1 CEDO și a dreptului litiganților la un proces echitabil, care prin prisma articolului 238 din Codul administrativ, aveau o speranță că instanța de apel se va pronunța asupra tuturor motivelor invocate.

Așadar, având în vedere caracterul neîntemeiat al hotărârilor instanțelor inferioare, se distinge necesitatea casării integrale a deciziei din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 19 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă acțiunea depusă de către Igor Nicula, în partea ce ține de anularea deciziei nr. 2018/25/23186 emisă la 20 aprilie 2018 de Casa Națională de Asigurări Sociale pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274), prin care s-a decis terminarea pensiei pentru limită de vârstă a lui Igor Nicula, începând de la 01 mai 2018, stabilită prin decizia de acordare a pensiei nr. 25/2018/23055; să fie declarată inadmisibilă acțiunea în obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil, prin care: să recalculeze pensia stabilită la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017; să indexeze pensia calculată conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019; să calculeze sumele plătite fără temeii în corespundere cu pensia recalculată; iar, în rest, acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

Finalmente, Colegiul învederează că soluția asupra fondului cauzei, la care a ajuns instanța de recurs, este compatibilă cu prevederile articolului 6 § 1 CEDO, fiind prevăzută de art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, potrivit căruia examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Conform articolelor 258 alin. (3), 248 alin. (1) lit. c), 224 alin. (1) lit. a) și art. 207 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 04 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 19 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și se emite o decizie nouă, prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Igor Nicula împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei.

Se anulează în tot, ca fiind ilegală, decizia nr. 2018/25/23186 emisă la 20 aprilie 2018 de Casa Națională de Asigurări Sociale pe dosarul de pensionare nr. 250318375 (022274), prin care s-a decis terminarea pensiei lui Igor Nicula, începând de la 01 mai 2018, stabilită prin decizia de acordare a pensiei nr. 25/2018/23055.

Se declară inadmisibilă, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. f) din Codul administrativ, acțiunea în obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ favorabil, prin care: să recalculeze pensia stabilită la 08 aprilie 2013, începând cu data de 10 februarie 2017; să indexeze pensia calculată conform indexărilor operate de la 01 aprilie 2018 și la 01 aprilie 2019; să calculeze sumele plătite fără temei în corespundere cu pensia recalculată.

În rest, pretențiile lui Igor Nicula se resping, ca fiind neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,  
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh

Maria Ghervas